

N:o 76.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 April 1872, kl. 8 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition i fråga om beredande af garnison i Carlskrona samt angående användandet af det vid 1871 års lagtima riksdag beviljade extra anslag af 65,000 R:dr till uppförande af stall och ridhusbyggnader för fyra åkande batterier af Vendes artilleriregemente.

(1:sta U.-A.).

Uti en den 12 innevarande månad till Riksdagen aflåten nådig proposition (N:o 30) har Kongl. Maj:t, under återopande af hvad Chefen för Landtförsvars-departementet enligt ett den nådiga propositionen bilagdt statsrådsprotokoll inför Kongl. Maj:t anfört och hemställt, i nåder föreslagit Riksdagen, att det under Fjerde Hufvudtiteln uppförda anslag till marinregementet af 248,228 R:dr 40 öre — i den mån det genom regementets indragning blefve disponibelt och följaktligen skulle enligt 1871 års lagtima Riksdags beslut till statsverket ingå — måtte ställas till Kongl. Maj:ts förfogande, att till erforderligt belopp användas för upprätthållande af garnison i Carlskrona, intilldess detta behof blefve på annat sätt uppfyllt, samt att, i händelse af Riksdagens bifall till berörda förslag, Riksdagen jemväl måtte medgifva, att det extra ordinarie anslag af 65,000 R:dr, som i nu gällande riksstat finnes för Landtförsvars-departementet anvisadt till stall och ridhus i Carlskrona, finge i stället användas till uppförande af dylika byggnader i Landskrona.

Utaf omförmälda statsråds-protokoll inhemtas, hurusom Herr Statsrådet och Chefen för Landtförsvars-departementet, efter redogörande för den behandling, frågan om uppförande i Landskrona af stall- och ridhusbyggnader

för tre sqvadroner af husarregementet Konung Carl XV vid nästlidet och innevarande års riksmöten vunnit, vidare anfört, att, då Riksdagen på olika grunder år efter annat och nu senast för år 1873 vägrat att bevilja nödiga medel för genomförandet af en anordning, hvarigenom det värfvade kavalleriet i Skåne skulle erhålla en efter både Kongl. Maj:ts och Riksdagens åsigt lämpligare förläggning, och då det svårigen kunde antagas, att en sådan ny arméorganisation och i sammanhang dermed en sådan utvidgning af det värfvade kavalleriet, som enligt Riksdagens uttalade förmodan kunde leda till behovet af flera dylika truppers inrymmande i de skånska städerna, skulle snart blifva antagen och bringas till verkställighet, nödgades Herr Departementschefen af detta ärendes behandling inom representationen draga den slutsats till ledning för sitt vidare förfaringssätt, att medel för den åsyftade sammandragningen af husarregementets spridda sqvadroner icke voro att motse, förrän möjligen under en aflägsen framtid; och då sålunda den sammanhängande organisationen, i hvilken artilleritruppers förläggande till Carlskrona ingick såsom en del, blifvit i väsendtlig mån rubbad, vore det numera vid sakens betraktande ur synpunkten af artilleriets fördel, icke vidare skäl att från Landskrona till annan plats förflytta der redan befintliga batterier, enär det artilleri, som skulle uppsättas, både naturligast, snarast och bäst danades på en plats, der det sedan länge varit hemmastadt, och å en ort, der rekrytering och remontering visat sig lätt och tillfredsställande till följd af folklynnets beskaffenhet — der vapnets utveckling och fulländning underlättades genom tillfället att kunna sammanföra och öfva det gemensamt med trupper af andra vapenslag — och der det genom jernväg egde direkt förbindelse med hufvuddepoten i Christianstad. Icke heller syntes det vara ekonomiskt välbetänkt, att under nuvarande förhållanden, utan tvingande skäl, låta de fullt brukbara byggnaderna i Landskrona stå obegagnade, på samma gång man underkastade sig de betydliga kostnader, som en flyttning af artilleriet till Carlskrona skulle medföra. Men då de omnämnda fyra batterierna artilleri varit afsedda att äfven till någon del utgöra garnison i Carlskrona, blefve genom den föreslagna förändringen den omsorg, som funnes af omständigheterna i första rummet påkallad, Carlskronas förseende med en besättning, hvilken i denna högst vigtiga vapenplats vore oundgängligen nödig och hittills utgjorts af marinregementet, men i mån af detta regementes indragning, måste annorlunda beredas. Den härtill mest lämpliga och med minsta svårigheter förenade utvägen, syntes Herr Departementschefen vara, om det på Fjerde Hufvudtiteln uppförda anslag till marinregementet af 248,228 R:dr 42 öre, i den mån det genom regementets indragning blefve disponibelt och följaktligen skulle enligt ofvan anförda beslut af 1871 års lagtima Riksdag ingå till statsverket, ställdes till Kongl. Maj:ts nådiga förfogande att till erforderligt belopp användas för upprätt-

hållande af garnison i Carlskrona, intill dess detta behof blefve på annat sätt uppfyllt.

Då således Herr Departementschefen funnit det under förhanden varande förhållanden af så väl militära som ekonomiska skäl mest lämpligt att till Landskrona förlägga de åkande fältbatterier af Vendes artilleriregemente, hvilka varit såsom garnison i Carlskrona påräknade, torde Riksdagen så mycket mindre ega anledning att lägga hinder i vägen för den sålunda förändrade planen i afseende å artilleriets förläggning, som genomförandet af denna plan enligt Utskottets åsigt icke bör föranleda större kostnader än som otvifvelaktigt blifvit en följd af den ursprungliga planens tillämpning. Visserligen uppkommer derigenom behof af annan garnison för Carlskrona och dervarande befästningar, men om än icke den qvarvarande styrkan af marinregementet skulle vara för ändamålet tillräcklig, torde ifrågavarande garnisonstjänst utan svårighet kunna med användande af under händer varande medel genom tillfälliga åtgärder uppehållas, intill dess fullständigt förslag till ordnande af garnison för ifrågavarande vapenplats kan hinna utarbetas och för en kommande Riksdag framläggas.

Utskottet får alltså hemställa:

a) att Kongl. Maj:ts nådiga förslag angående dispositionen af anslaget till marinregementet icke må af Riksdagen bifallas;
och

b) att Riksdagen må för sin del medgifva, att det extra ordinarie anslag af 65,000 R:dr, som i nu gällande riksstat finnes för Landtförsvars-departementet anvisadt till stall och ridhus i Carlskrona, får i stället användas till uppförande af dylika byggnader i Landskrona.

Stockholm den 29 April 1872.

På Stats-Utskottets vägnar:

ARVID FR:SON POSSE.

Reservationer:

af Herr *E. af Klint*: "Då marinregementet som, bland annat, hade till åliggande att bestrida den vanliga garnisonstjenstgöringen i Carlskrona, öfverflyttades från flottan till arméen, åtog sig i och med detsamma, enligt mitt förmenande, Chefen för Landtförsvars-departementet att draga försorg om upprätthållandet af ifrågavarande tjenstgöring. Denna min åsigt befästas ännu mer deraf att, då nämnde Departementschef tillstyrkte upplösningen af marinregementet, detta skedde i sammanhang med förslaget att till Carlskrona förlägga en del af Vendes artilleriregemente.

Emellertid har fråga nu uppstått att det för Carlskrona afsedda detachement utur Vendes artilleriregemente icke der skall stationeras och utaf marinregementet återstår så ringa nummerstyrka (den är i närvarande stund 130 man, korporaler och soldater, och den *minsta* styrka, hvarmed garnisonen, enligt officiell uppgift, kan bestridas, är 112 man) att det med all säkerhet kan antagas att denna innan kort, till följd af afgang, blir otillräcklig såsom *ensam* garnisonstrupp derstädes, hvilket antagande Utskottet äfven i sin motivering erkänner; — jag finner således all anledning tillstyrka:

att Riksdagen måtte så till vida bifalla Kongl. Maj:ts nådiga proposition, att hvad af det under Fjerde Hufvudtiteln uppförda anslag till marinregementet af 248,228 R:dr 42 öre under innevarande och nästkommande år blifver disponibelt, ställes till Kongl. Maj:ts disposition, att till erforderligt belopp användas för upprätthållande under samma tid af garnison i Carlskrona";

af Friherre *J. Stjernblad* och Grefve *C. Beck-Friis*, hvilka instämde i det utaf Herr af Klint gjorda tillstyrkande;

af Grefve *L. af Ugglas*: "Uti Kongl. Maj:ts till 1871 års lagtima Riksdag afgifna nådiga Proposition angående landtförsvarets ordnande, var för artilleriets organisation ibland annat föreslaget att förlägga 4 åkande batterier uti Carlskrona, och äskade Kongl. Maj:t, till följd härutaf, att Riksdagen måtte till uppförande af stall och ridhus i Carlskrona anslå 65,000 R:dr. Det Särskilda Utskott, som behandlade denna fråga, yttrade att "då det syntes vara ekonomiskt fördelaktigt att, genom uppförande af dessa byggnader och . . . användandet af marinregementets lokaler, erhålla ett artilleri etablissement för 4 batterier. Utskottet hemställde: att till stall och ridhus i Carlskrona måtte anvisas ett extra anslag af 65,000 R:dr. Denna hemställan bifölls af Riksdagen.

Till nu församlade Riksdag åter har Kongl. Maj:t, under den 12 April, hemställt att deita anslag af 65,000 R:dr, anvisadt till stall och ridhus i Carlskrona, måtte i stället få användas till uppförande af dylika bygg-

nader i Landskrona. Den tilltänkta organisationen af artilleriet, i hvad angår förläggandet af en del utaf detsamma till Carlskrona, synes således vara af Kongl. Maj:t öfvergifven.

Jag ämnar nu icke ingå uti närmare pröfning af den fråga, huruvida nämnda 4 batterier lämpligast skulle i Carlskrona eller Landskrona förläggas. Till sådan pröfning synes mig icke Kongl. Maj:ts Proposition, sådan den nu föreligger, gifva tillräcklig anledning. Vål framgår af statsråds-protokollet att nuvarande Departementschefen finner åtskilliga skäl tala för förläggningen uti sistnämnda stad; men att dessa skäl icke kunna vara tillfyllestgörande, att skäl och motskäl icke äro uttömda, eller ens af Herr Departementschefen själf tillräckligt öfvervägda för att hans omdöme i frågan nu skulle vara stadgad, synes af slutorden uti sagda protokoll, då Herr Departementschefen yttrar: att stall och ridhus i Landskrona "lära i alla händelser blifva behöfliga, vare sig att kavalleri eller en ökad och med hästar försedd artilleristyrka skulle dit förläggas."

Men, vid sådant förhållande, då frågan icke ens för Herr Departementschefen synes fullt utredd och klar och, än mindre, fullt bjudande skäl blifvit för Riksdagen framlagda, kan väl Riksdagen då, med bibehållande af aktning för sig själf — en aktning, som genom lättfärdigt handlings sätt förspilles — upprifva ett beslut, som det för ett år sedan fattade. Jag upprepar ånyo hvad jag här ofvan sagt. Jag bestrider icke nu *möjligheten* utaf att förläggningen i Landskrona kan hafva öfvervägande fördelar — jag vill till ock med antaga denna möjlighet, men jag fordrar — och Riksdagen åtminstone torde hafva rätt att fordra — att, innan den går att ändra ett fattadt beslut, skälen dertill blifva fullt öfvertygande framställda och att äfven de ekonomiska följder, hvilka beslutet skall medföra, i deras fulla omfattning för Riksdagen framläggas.

Att en genomgående pröfning före beslutets fattande är af högsta vikt, icke allenast för Riksdagen utan möjligen ännu mera för Kongl. Maj:t, synes för mig klart. Ty om denna Riksdag, såsom ett slags förtroendevotum, skulle bevilja hvad Kongl. Maj:t begärt, utan att hafva väl genomtänkt de konsekvenser hvartill beslutet leder, men en kommande Riksdag inför hvilken dessa konsekvenser framläggas uti anslagsfordringar för artilleri-etablissemangets fullbordande, för nybyggnader åt de kavallerisqvadroner, hvilka icke derefter uti Landskrona kunna inrymmas och slutligen för underhåll af garnison i Carlskrona, ryggas tillbaka för dessa utgifter och vägrar anslag till densamma, i hvad ställning har väl då regeringen försatt sig och — hvad värre är — försatt åtskilliga af våra militära behof.

Jag vet att man anser brådskande att fatta beslut i föreliggande fråga, enär artilleriets pågående organisation med denna sammanhänger.

Önskligheten af organisationens snara genomförande förnekar icke jag. Men mig synes att, om äfven, genom att till mognare betänkande hänskjuta Kongl. Maj:ts nu afgifna proposition, denna organisation till någon mindre del något försenades, denna olägenhet är af vida mindre betydelse än den skada skulle vara, som af ett förhastadt beslut kunde uppstå, så för regeringen sjelf, som för Riksdagen och dess anseende.

Jag anhåller derföre vördsamt att Riksdagen, då fullständig utredning af frågan nu icke föreligger, måtte för närvarande afslå Kongl. Maj:ts nådiga proposition om öfverflyttande till byggnader uti Landskrona af det för stall och ridhus i Carlskrona af sistförflutna Riksdag beviljade anslag.

Härutaf följer äfven att, då, intill dess nämnda öfverflyttning sker, ingen svårighet möter att uti Carlskrona förlägga de 180 man fotartilleri, som nu uti Landskrona finnas, jag icke anser behof förefinnas att anvisa särskilda medel för upprätthållande af garnisonstjenstgöringen uti förstnämnda stad, hvarföre jag måste hemställa att Kongl. Maj:ts proposition, äfven i denna del må af riksdagen afslås“;

af Herrar Friherre *F. A. Funck*, *F. Brusewitz*, *C. Petre*, *C. E. Casparsson*, *C. Ekman*, Friherre *F. von Essen*, och *H. O. Falck*, hvilka förenade sig i det yrkande, som i afseende å *mom b* blifvit af Grefve af Ugglas framställt.